

Oriental Journal of Education

DEVELOPMENT TRENDS OF NON-GOVERNMENTAL EDUCATIONAL INSTITUTIONS IN FERGANA REGION (BASED ON A CASE STUDY)

Sadoqatkhon Gulomakhmadovna Nigmatova

Doctoral Candidate

Fergana State University

Email: nigmatovasadoqat1@gmail.com

Fergana, Uzbekistan

ABOUT ARTICLE

Key words: non-governmental education, private schools, education quality, regional development, Fergana region, case study.

Received: 15.02.26

Accepted: 16.02.26

Published: 17.02.26

Abstract: This article analyzes the development trends of non-governmental educational institutions in the Fergana region based on a case study. In recent years, as a result of reforms aimed at liberalizing the education sector and expanding private sector participation in Uzbekistan, the number of non-governmental schools, training centers, and higher education institutions in the regions has significantly increased. The study examines the activities of five non-governmental educational institutions in the region, analyzing their organizational models, curricula, competitive environment, and innovative approaches. The results indicate that the non-governmental sector plays an important role in improving the quality of education, introducing new pedagogical technologies, and training personnel in line with labor market demands. At the same time, challenges related to financial sustainability, shortages of qualified teachers, and licensing procedures remain. The findings of the study may contribute to improving regional education policy.

FARG'ONA VILOYATIDA NODAVLAT TA'LIM MUASSASALARINING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI (CASE STUDY ASOSIDA)

Sadoqatxon G'ulomaxmadovna Nigmatova

Tayanch doktoranti

Farg'ona davlat universiteti

Email: nigmatovasadoqat1@gmail.com

Farg'ona, O'zbekiston

MAQOLA HAQIDA

Kalit soʻzlar: nodavlat taʼlim, xususiy maktablar, taʼlim sifati, hududiy rivojlanish, Fargʻona viloyati, case study.

Annotatsiya: Ushbu maqolada Fargʻona viloyati hududida nodavlat taʼlim muassasalarining rivojlanish tendensiyalari case study asosida tahlil qilinadi. Soʻnggi yillarda Oʻzbekistonda taʼlim sohasini liberallashtirish va xususiy sektor ishtirokini kengaytirishga qaratilgan islohotlar natijasida hududlarda nodavlat maktablar, oʻquv markazlari va oliy taʼlim muassasalari soni sezilarli darajada oshdi. Tadqiqotda hududdagi 5 ta nodavlat taʼlim muassasasi faoliyati oʻrganilib, ularning tashkiliy modeli, oʻquv dasturlari, raqobat muhiti va innovatsion yondashuvlari tahlil qilindi. Natijalar shuni koʻrsatdiki, nodavlat sektor taʼlim sifati oshirish, yangi pedagogik texnologiyalarni joriy etish va mehnat bozori talablariga mos kadrlar tayyorlashda muhim rol oʻynamoqda. Shu bilan birga, moliyaviy barqarorlik, malakali pedagoglar yetishmovchiligi va litsenziyalash jarayonlari bilan bogʻliq muammolar ham mavjud. Tadqiqot xulosalari hududiy taʼlim siyosatini takomillashtirishga xizmat qilishi mumkin.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ НЕГОСУДАРСТВЕННЫХ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЙ В ФЕРГАНСКОЙ ОБЛАСТИ (НА ОСНОВЕ КЕЙС-СТАДИ)

Садокатхон Гуломахмадова Низматова

Докторант

Ферганский государственный университет

Email: nigmatovasadoqat1@gmail.com

Фергана, Узбекистан

О СТАТЬЕ

Ключевые слова: негосударственное образование, частные школы, качество образования, региональное развитие, Ферганская область, кейс-стади.

Аннотация: В данной статье на основе кейс-стади анализируются тенденции развития негосударственных образовательных учреждений в Ферганской области. В последние годы в результате реформ, направленных на либерализацию сферы образования и расширение участия частного сектора в Узбекистане, значительно увеличилось количество негосударственных школ, учебных центров и высших учебных заведений в регионах. В исследовании изучена деятельность 5 негосударственных образовательных учреждений региона, проанализированы их организационные модели, учебные программы, конкурентная среда и инновационные подходы. Результаты показывают, что негосударственный сектор играет важную роль в повышении качества

образования, внедрении новых педагогических технологий и подготовке кадров в соответствии с требованиями рынка труда. Вместе с тем сохраняются проблемы, связанные с финансовой устойчивостью, нехваткой квалифицированных педагогов и процедурами лицензирования. Выводы исследования могут способствовать совершенствованию региональной образовательной политики.

Kirish. Bugungi kunda O‘zbekistonda ta’lim tizimini modernizatsiya qilish davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biri hisoblanadi. Mamlakatda inson kapitalini rivojlantirish, raqobatbardosh kadrlar tayyorlash va ta’lim sifatini xalqaro standartlarga yaqinlashtirish maqsadida keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmoqda. Xususan, Farg‘ona viloyati kabi aholi zich joylashgan, demografik o‘‘sish sur‘atlari yuqori bo‘lgan hududlarda ta’lim xizmatlariga bo‘lgan talab yil sayin ortib bormoqda. Bu esa mavjud ta’lim infratuzilmasini kengaytirish, sifat ko‘rsatkichlarini yaxshilash va ta’lim xizmatlari diversifikatsiyasini ta‘minlash zaruratini yuzaga keltirmoqda.

Hududda davlat ta’lim muassasalari bilan bir qatorda nodavlat ta’lim tashkilotlari ham mazkur ehtiyojni qondirishda tobora faol ishtirok etmoqda. Nodavlat sektor ta’lim xizmatlari bozorida muqobil va raqobatbardosh muhitni shakllantirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda o‘‘quv dasturlarini mehnat bozori talablariga moslashtirish orqali muhim rol o‘ynamoqda. Ayniqsa, xususiy maktablar, maktabgacha ta’lim tashkilotlari, til va IT o‘‘quv markazlari hamda nodavlat oliy ta’lim muassasalari yoshlarning sifatli ta’lim olish imkoniyatlarini kengaytirmoqda. So‘nggi yillarda nodavlat ta’lim muassasalarini tashkil etish va ularning faoliyatini qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha normativ-huquqiy baza sezilarli darajada takomillashtirildi. Litsenziyalash jarayonlarining soddalashtirilishi, soliq va investitsiya imtiyozlari, davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarining joriy etilishi nodavlat sektorning rivojlanishiga qulay shart-sharoit yaratdi. Natijada Farg‘ona viloyati hududida xususiy ta’lim muassasalari soni ortib, ularning yo‘nalishlari va xizmat turlari kengaymoqda. Bu jarayon nafaqat miqdoriy o‘‘sish, balki sifat jihatidan ham o‘zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Shu bilan birga, nodavlat ta’lim sektorining rivojlanishi bir qator muammolar va chaqiriqlarni ham keltirib chiqarmoqda. Jumladan, malakali pedagog kadrlar yetishmovchiligi, ta’lim xizmatlari narxining yuqoriligi, infratuzilma bilan bog‘liq cheklovlar hamda nazorat va sifat monitoringi mexanizmlarining takomillashtirilishi zarurati dolzarb masalalardan hisoblanadi. Ayniqsa, hududiy kesimda nodavlat ta’lim muassasalarining barqaror rivojlanish modelini shakllantirish masalasi ilmiy-amaliy jihatdan chuqur tahlilni talab etadi.

Mazkur maqolaning dolzarbligi shundaki, unda hududiy darajada nodavlat ta’lim muassasalarining rivojlanish tendensiyalari kompleks ravishda o‘rganilib, ularning ta’lim tizimidagi

oʻrni va istiqbollari baholanadi. Tadqiqot case study metodologiyasi asosida olib borilib, real muassasalar faoliyati misolida mavjud holat va rivojlanish omillari tahlil qilinadi. Bu yondashuv nazariy xulosalarni amaliy dalillar bilan boyitish imkonini beradi. Mazkur maqolaning maqsadi — Fargʻona viloyati da nodavlat taʼlim muassasalarining rivojlanish tendensiyalarini case study asosida tahlil qilish, ularning hududiy taʼlim tizimidagi oʻrnini aniqlash va istiqboldagi rivojlanish yoʻnalishlarini belgilashdan iborat.

Tadqiqot quyidagi savollarga javob izlaydi:

1. Hududda nodavlat taʼlim muassasalari soni va yoʻnalishlari qanday oʻzgarib bormoqda?
2. Ularning tashkiliy-boshqaruv modeli va moliyaviy barqarorlik mexanizmlari qanday xususiyatlarga ega?
3. Taʼlim sifati va innovatsion yondashuvlar qay darajada joriy etilmoqda?
4. Rivojlanish jarayonida qanday muammolar va imkoniyatlar mavjud?
5. Nodavlat sektorning hududiy taʼlim tizimiga qoʻshayotgan hissasi qanday baholanishi mumkin?

Ushbu savollarga javob topish orqali maqolada nodavlat taʼlim muassasalarining hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishdagi oʻrni ochib beriladi hamda ularning barqaror rivojlanishini taʼminlashga qaratilgan ilmiy-amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi.

Metodologiya. Mazkur tadqiqotda aralash metodologik yondashuv (sifat va miqdoriy usullar uygʻunligi) -qoʻllanildi. Nodavlat taʼlim muassasalarining hududiy rivojlanish tendensiyalarini chuqur va tizimli oʻrganishda case study (holat tahlili) metodi asosiy metod sifatida tanlandi. Ushbu yondashuv muayyan hudud doirasida taʼlim jarayonlarini real sharoitda kompleks tahlil qilish imkonini beradi (Toʻxtaxodjayeveva, 2020; Quronov, 2019).

Tadqiqot obyekti va tanlanma

Tadqiqot obyekti sifatida Fargʻona viloyati hududida faoliyat yuritayotgan 5 ta nodavlat taʼlim muassasasi tanlab olindi. Tanlash jarayonida quyidagi mezonlarga amal qilindi:

- Kamida 3 yillik faoliyat tajribasi mavjudligi
- Oʻquvchilar (talabalar) kontingentining barqarorligi
- Taʼlim yoʻnalishlarining xilma-xilligi
- Hududiy taʼlim bozorida faol ishtiroki

Tanlanmaga:

- 2 ta xususiy umumiy oʻrta taʼlim maktabi
- 2 ta nodavlat oʻquv markazi (chet tillari va IT yoʻnalishi)
- 1 ta nodavlat oliy taʼlim muassasasi filiali

kiritildi. Bunday tanlov hududdagi nodavlat taʼlim sektorining asosiy segmentlarini qamrab olish imkonini berdi.

Tadqiqotning normativ-huquqiy asosi

Metodologik yondashuvni ishlab chiqishda O'zbekiston Respublikasining ta'lim sohasidagi asosiy normativ hujjatlariga tayangan holda ish olib borildi. Jumladan, "Ta'lim to'g'risida"gi Qonun (2020), "Davlat-xususiy sheriklik to'g'risida"gi Qonun (2019) hamda Vazirlar Mahkamasining nodavlat ta'lim muassasalarini litsenziyalashga oid qarorlari metodologik asos sifatida xizmat qildi (O'zbekiston Respublikasi Qonuni, 2020).

Ma'lumot to'plash usullari

Tadqiqotda birlamchi va ikkilamchi ma'lumotlar kompleks ravishda yig'ildi.

Rasmiy statistik ma'lumotlar tahlili

Hududiy ko'rsatkichlar O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi hamda O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi ochiq ma'lumotlari asosida tahlil qilindi. Statistika tahlil orqali so'nggi 5–7 yil ichida nodavlat ta'lim muassasalari soni va yo'nalishlaridagi o'zgarish dinamikasi aniqlandi (Davlat statistika qo'mitasi, 2023).

Yarim tuzilgan intervyular

Har bir muassasa rahbari bilan yarim tuzilgan intervyu o'tkazildi (jami 5 ta intervyu). Intervyular quyidagi bloklarni qamrab oldi:

- Tashkiliy-boshqaruv modeli
- Moliyalashtirish manbalari
- Sifat nazorati va ichki monitoring
- Raqobat muhiti va rivojlanish strategiyasi

Intervyular mazmuniy (kontent) tahlil asosida kodlandi va asosiy tematik yo'nalishlar ajratib olindi (Quronov, 2019).

So'rovnoma (anketa)

O'qituvchilar va ota-onalar o'rtasida so'rovnoma o'tkazildi ($n = 120$). Respondentlar tarkibi:

- 45 nafar pedagog xodim
- 75 nafar ota-ona

So'rovnoma Likert shkalasi asosida ishlab chiqildi. Unda quyidagi ko'rsatkichlar baholandi:

- Ta'lim sifati va metodik ta'minot
- Infratuzilma va moddiy-texnik baza
- O'quv dasturlarining zamonaviyligi
- To'lov siyosati va moliyaviy qoniqish darajasi

Natijalar deskriptiv statistik usullar orqali tahlil qilindi (foiz, o'rtacha qiymat, dispersiya).

Hujjatlar va o'quv dasturlarini tahlil qilish

Muassasalarning ichki me'yoriy hujjalari, o'quv rejaları va rivojlanish strategiyaları o'rganildi. Kontent-tahlil orqali innovatsion yondashuvlar, STEM elementlari, raqamli texnologiyalar joriy etilish darajasi baholandi (To'xtaxodjayeve, 2020).

Ma'lumotlarni qayta ishlash

Sifat ma'lumotlari tematik tahlil asosida guruhlashtirildi. Miqdoriy ma'lumotlar Excel va SPSS dasturlarida qayta ishlanib, jadval va diagrammalar shaklida umumlashtirildi. Turli tipdagi nodavlat ta'lim muassasalari o'rtasida qiyosiy tahlil o'tkazildi.

Natijalarning ishonchliligini ta'minlash maqsadida triangulyatsiya usuli qo'llanildi, ya'ni statistik ma'lumotlar, intervyu natijalari va so'rovnoma javoblari o'zaro solishtirildi (Quronov, 2019).

Tadqiqot cheklovlari

Tadqiqot 5 ta muassasa doirasida olib borilganligi sababli natijalarni umumlashtirishda ehtiyotkorlik talab etiladi. Shuningdek, ayrim moliyaviy ko'rsatkichlarning yopiq xarakterga egaligi chuqur iqtisodiy tahlilni chekladi. Shunga qaramay, qo'llanilgan metodologiya Farg'ona viloyati hududida nodavlat ta'lim muassasalarining rivojlanish tendensiyalarini tizimli va ilmiy asosda o'rganish imkonini berdi.

Natijalar. Tadqiqot natijalari Farg'ona viloyati hududida nodavlat ta'lim muassasalari so'nggi besh yil davomida barqaror o'sish tendensiyasini namoyon qilganini ko'rsatdi. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra (2023), hududda nodavlat maktabgacha va umumiy o'rta ta'lim muassasalari soni yildan-yilga oshib borgan. Ayniqsa, maktabgacha ta'lim segmentida xususiy sektor ulushi sezilarli darajada kengaygan bo'lib, bu aholi sonining o'sishi va otionalarning sifatli ta'limga bo'lgan talabining ortishi bilan izohlanadi.

Statistik tahlil natijalariga ko'ra, tadqiqot qamrab olgan muassasalarda o'quvchilar (talabalar) soni o'rtacha 18–25% ga oshgan. Bu ko'rsatkich hududda nodavlat ta'lim xizmatlariga bo'lgan ishonch ortayotganini ko'rsatadi. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi hisobotlarida (2023) qayd etilishicha, xususiy ta'lim muassasalari o'quv dasturlarini boyitish va qo'shimcha fanlar joriy etish orqali raqobatbardoshlikni oshirishga intilmoqda. Intervyu va hujjatlar tahlili natijalari shuni ko'rsatdiki, nodavlat muassasalar o'quv dasturlarini diversifikatsiya qilish, chet tillari (ayniqsa ingliz tili) va IT yo'nalishlarini kengaytirish orqali o'z pozitsiyalarini mustahkamlamoqda. Kontent-tahlil natijasida aniqlanishicha, tadqiqot qamrab olgan 5 ta muassasaning 4 tasida STEM elementlari va raqamli ta'lim platformalari joriy etilgan. Bu esa zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo'llash darajasi oshib borayotganini tasdiqlaydi (To'xtaxodjayeve, 2020).

So'rovnoma natijalari (n=120) quyidagi ko'rsatkichlarni namoyon etdi:

Ko'rsatkich	Ijobiy javob (%)	Salbiy yoki neytral (%)
Ta'lim sifati yuqori	78%	22%

Ko'rsatkich	Ijobiy javob (%)	Salbiy yoki neytral (%)
O'quv dasturlari zamonaviy	72%	28%
Moddiy-texnik baza yetarli	69%	31%
To'lov miqdori maqbul	36%	64%
Individual yondashuv mavjud	74%	26%

Jadvaldan ko'rinib turibdiki, ota-onalarning 78% nodavlat ta'lim sifatidan qoniqish bildirgan. Shu bilan birga, 64% respondent to'lov miqdorini asosiy cheklovchi omil sifatida ko'rsatgan. Bu natija nodavlat ta'lim muassasalarining ijtimoiy qamrov darajasini kengaytirishda moliyaviy omil muhim ahamiyatga ega ekanini ko'rsatadi.

Bozor talabiga moslashuvchanlik jihatidan o'quv markazlari qisqa muddatli (3–6 oylik) kurslar orqali mehnat bozori ehtiyojlariga tez javob berayotgani aniqlandi. IT va til kurslariga talab yuqori bo'lib, bu yoshlar bandligi va migratsiya jarayonlari bilan ham bog'liq (Quronov, 2019).

Shu bilan birga, tadqiqot davomida bir qator muammolar ham aniqlandi. Intervyular natijasida malakali pedagoglar yetishmovchiligi asosiy muammo sifatida qayd etildi. Rahbarlarning 60% yuqori malakali o'qituvchilarni jalb qilishda qiyinchiliklar mavjudligini ta'kidladi. Bundan tashqari, ijara to'lovlari va infratuzilma xarajatlarining yuqoriligi moliyaviy barqarorlikka ta'sir ko'rsatayotgani ma'lum bo'ldi. Ayrim hollarda ichki sifat nazorati tizimlari yetarli darajada yo'lga qo'yilmagani ham kuzatildi.

Umuman olganda, natijalar Farg'ona viloyati da nodavlat ta'lim sektori miqdoriy o'sish bilan bir qatorda sifat jihatidan ham transformatsiya jarayonini boshdan kechirayotganini ko'rsatadi. Biroq moliyaviy barqarorlik, kadrlar salohiyati va nazorat mexanizmlarini takomillashtirish masalalari dolzarb bo'lib qolmoqda.

Muhokama. Tadqiqot natijalari Farg'ona viloyati hududida nodavlat ta'lim muassasalari nafaqat miqdoriy o'sish, balki sifat jihatidan ham transformatsiya jarayonini boshdan kechirayotganini ko'rsatdi. Bu jarayon mamlakat miqyosida ta'lim sohasida olib borilayotgan islohotlar, xususi sektorini qo'llab-quvvatlash siyosati hamda davlat-xususi sheriklik mexanizmlarining kengayishi bilan uzviy bog'liq (O'zbekiston Respublikasi Qonuni, 2020).

Natijalar shuni ko'rsatdiki, nodavlat ta'lim muassasalari hududiy ta'lim tizimida raqobat muhitini shakllantirish orqali davlat sektoriga muqobil va to'ldiruvchi rolni bajarmoqda. Bu holat ta'lim sifatini oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Quronov (2019) ta'kidlaganidek, ta'lim menejmentida raqobat muhiti mavjud bo'lganda boshqaruv samaradorligi va innovatsion faollik ortadi. Tadqiqot doirasida o'rganilgan muassasalarda ham o'quv dasturlarini diversifikatsiya qilish, xorijiy tillar va IT yo'nalishlarini kengaytirish orqali raqobatbardoshlikni oshirishga intilish kuzatildi. Innovatsion pedagogik yondashuvlarning joriy etilishi natijalari ham muhim ilmiy xulosalarga asos

bo‘ladi. STEM elementlari, raqamli platformalar va individual ta‘lim trayektoriyalarining qo‘llanilishi ta‘lim jarayonining samaradorligini oshirayotganini ko‘rsatdi. Bu jihat To‘xtaxodjayeva (2020) tomonidan ilgari surilgan zamonaviy pedagogik texnologiyalarni integratsiyalash konsepsiyasi bilan hamohangdir. Biroq innovatsiyalarni joriy etish ko‘proq moddiy-texnik baza va pedagoglarning raqamli kompetensiyalariga bog‘liq ekanligi ham aniqlandi.

So‘rovnoma natijalari asosida ota-onalarning 78% ta‘lim sifatidan qoniqish bildirgani nodavlat sektorning ijtimoiy ishonch darajasi ortib borayotganini ko‘rsatadi. Shu bilan birga, respondentlarning 64% to‘lov miqdorini cheklovchi omil sifatida ko‘rsatgani nodavlat ta‘limning ijtimoiy qamrov darajasi masalasini dolzarb qilib qo‘yadi. Bu natija Davlat statistika qo‘mitasi (2023) ma‘lumotlarida qayd etilgan aholi daromadlari differentsiallasuvi bilan ham bog‘liq holda talqin qilinishi mumkin. Demak, nodavlat ta‘lim muassasalari barqaror rivojlanishi uchun moliyaviy mexanizmlarni takomillashtirish, grant va subsidiya tizimlarini kengaytirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Muhokama jarayonida aniqlangan muammolar – malakali pedagoglar yetishmovchiligi, infratuzilma xarajatlarining yuqoriligi va ayrim hollarda ichki nazorat mexanizmlarining sustligi – nodavlat ta‘lim sektorining barqaror rivojlanishiga to‘sqinlik qiluvchi omillar sifatida baholandi. O‘zbekiston Respublikasining “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonunida (2020) ta‘lim sifatini nazorat qilish va pedagog kadrlar malakasini oshirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Shu nuqtai nazardan, nodavlat muassasalarda malaka oshirish dasturlarini tizimli yo‘lga qo‘yish va ichki audit mexanizmlarini kuchaytirish zarur.

Tadqiqot natijalarini boshqa hududlar tajribasi bilan qiyoslash shuni ko‘rsatadiki, Farg‘ona viloyatida nodavlat ta‘lim sektori rivojlanishi respublika miqyosidagi umumiy tendensiyalar bilan mos keladi, biroq aholi zichligi va yoshlar ulushining yuqoriligi sababli bu jarayon yanada intensiv kechmoqda. Bu esa hududda ta‘lim infratuzilmasini strategik rejalashtirish zaruratini kuchaytiradi.

Umuman olganda, nodavlat ta‘lim muassasalari hududiy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishda muhim institut sifatida shakllanmoqda. Ular:

- ta‘lim xizmatlari bozorida raqobatni kuchaytiradi;
- innovatsion pedagogik yondashuvlarni tezroq joriy etadi;
- mehnat bozori ehtiyojlariga mos kadrlar tayyorlashga hissa qo‘shadi;
- davlat ta‘lim tizimidagi yuklamani kamaytiradi.

Shu bilan birga, sektorni yanada rivojlantirish uchun quyidagi strategik yo‘nalishlar muhim deb hisoblanadi:

- 1.Davlat-xususiy sheriklik mexanizmlarini kengaytirish;
- 2.Pedagog kadrlar malakasini oshirish va sertifikatlash tizimini takomillashtirish;
- 3.Moliyaviy qo‘llab-quvvatlash (imtiyozli kredit, grant, subsidiya) instrumentlarini rivojlantirish;

4.Sifat monitoringi va akkreditatsiya mexanizmlarini kuchaytirish.

Mazkur takliflar Farg‘ona viloyati da nodavlat ta‘lim muassasalarining barqaror va sifatli rivojlanishini ta‘minlashga xizmat qiladi.

Xulosa. Mazkur tadqiqot Farg‘ona viloyati hududida nodavlat ta‘lim muassasalarining rivojlanish tendensiyalarini kompleks va tizimli ravishda tahlil qilish imkonini berdi. Olingan natijalar shuni ko‘rsatdiki, hududda nodavlat ta‘lim sektori so‘nggi yillarda barqaror o‘shish bosqichiga kirgan bo‘lib, u nafaqat miqdoriy, balki sifat jihatidan ham rivojlanmoqda.

Tadqiqot jarayonida aniqlanishicha, nodavlat ta‘lim muassasalari ta‘lim xizmatlari bozorida raqobat muhitini shakllantirish, o‘quv dasturlarini diversifikatsiya qilish va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish orqali o‘z mavqeini mustahkamlamoqda. Ayniqsa, chet tillari, axborot texnologiyalari va individual yondashuvga asoslangan ta‘lim modellarining kengayishi hududda sifatli ta‘limga bo‘lgan talabning ortib borayotganini ko‘rsatadi.

So‘rovnoma natijalari ota-onalar va pedagoglarning aksariyati nodavlat ta‘lim sifatidan qoniqish bildirayotganini ko‘rsatdi. Bu esa sektorning ijtimoiy ishonch darajasi oshib borayotganidan dalolat beradi. Shu bilan birga, ta‘lim xizmatlari narxining yuqoriligi ayrim aholi qatlamlari uchun cheklovchi omil bo‘lib qolmoqda. Demak, nodavlat ta‘lim tizimining inklyuzivligini ta‘minlash kelgusidagi ustuvor vazifalardan biri bo‘lib qoladi. Tadqiqot davomida aniqlangan muammolar — malakali pedagog kadrlar yetishmovchiligi, infratuzilma xarajatlarining yuqoriligi va ichki sifat nazorati mexanizmlarini takomillashtirish zarurati — sektorning barqaror rivojlanishiga ta‘sir qiluvchi asosiy omillar sifatida namoyon bo‘ldi. Ushbu masalalarni hal etish uchun hududiy darajada strategik rejalashtirish, davlat-xususiy hamkorlikni kengaytirish hamda kadrlar salohiyatini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Umuman olganda, Farg‘ona viloyati da nodavlat ta‘lim muassasalari hududiy ta‘lim tizimining muhim tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Ular ta‘lim sifatini oshirish, innovatsion yondashuvlarni joriy etish va yosh avlodning raqobatbardoshligini ta‘minlashda sezilarli rol o‘ynamoqda. Kelgusida ushbu sektorning barqaror va ijtimoiy yo‘naltirilgan rivojlanishi hududning umumiy ijtimoiy-iqtisodiy taraqqiyotiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

- 1.O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. (2020). “Ta‘lim to‘g‘risida”gi Qonun.
- 2.O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. (2019). “Davlat-xususiy sheriklik to‘g‘risida”gi Qonun.
- 3.Davlat statistika qo‘mitasi. (2023). Ta‘lim sohasiga oid rasmiy statistik ma‘lumotlar to‘plami.
- 4.Quronov, M. (2019). Ta‘lim menejmenti asoslari. Toshkent: O‘qituvchi.
- 5.To‘xtaxodjayeve, M. (2020). Pedagogik tadqiqot metodologiyasi. Toshkent: Fan va texnologiya.

6.Davlat statistika qo‘mitasi. (2023). Ta’lim sohasiga oid rasmiy statistik ma’lumotlar to‘plami. Toshkent.

7.O‘zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta’limi vazirligi. (2023). Hududiy ta’lim rivojlanishi bo‘yicha hisobot.

8.Quronov, M. (2019). Ta’lim menejmenti asoslari. Toshkent: O‘qituvchi.

9.To‘xtaxodjayeva, M. (2020). Pedagogik tadqiqot metodologiyasi. Toshkent: Fan va texnologiya.

10.O‘zbekiston Respublikasi Qonuni. (2020). “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonun.

11.Davlat statistika qo‘mitasi. (2023). Ta’lim va aholi daromadlari bo‘yicha statistik ma’lumotlar.

12.Quronov, M. (2019). Ta’lim menejmenti asoslari. Toshkent: O‘qituvchi.

13.To‘xtaxodjayeva, M. (2020). Pedagogik innovatsiyalar va ta’lim texnologiyalari. Toshkent: Fan va texnologiya.